

Staben

SOCIALTJÄNSTFÖRVALTNINGEN
STOCKHOLMS STAD

Handläggare: Katarina Munier
Tfn: 08-508 25 411

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2006-01-04

SOCIALTJÄNSTNÄMNDEN
2006-01-26
DNR 105-598/2005

Till
Socialtjänstnämnden

Utredning av faderskap på mödravårdscentralen

Förslag till beslut

1. Socialtjänstnämnden godkänner detta svar och förklarar uppdraget fullgjort.

Dag Helin
Direktör

Vera Josefsson
Stabschef

Sammanfattning

Vid Socialtjänstnämndens sammanträde 2005-09-20 beslutades att ge socialtjänstförvaltningen i uppdrag att ta initiativ till en diskussion med Stockholms läns landsting om möjligheterna att ta emot blivande föräldrar på mödravårdscentralen för utredning av faderskap. Socialtjänstnämnden föreslog samtidigt att stadens riktlinjer för utredning av faderskap skulle kompletteras med en mening om att stadsdelsnämnden, efter överenskommelse med landstinget, skulle kunna erbjuda sådan service till blivande föräldrar.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av socialtjänstförvaltningens stab. Samråd har skett med Stockholms läns landstings beställarkontor och stadsdelsförvaltningarna.

Bakgrund

Stadsdelsnämnden i Skarpnäck har till kommunstyrelsen och Stockholms läns landsting överlämnat ett ärende med anledning av ett medborgarförslag om registrering av faderskap. Medborgarförslaget innebär att faderskap ska kunna registreras i samband med de blivande föräldrarnas besök hos mödrahälsovården. Skarpnäcks stadsdelsnämnd har i sitt yttrande över förslaget fastslagit att utredning och fastställande av faderskap ingår i nämndens myndighetsutövning, men att den del av förslaget som rör tillgänglighet och service bör föranleda vidare diskussion. Frågan överlämnades med detta till Socialtjänstnämnden och Kommunstyrelsen.

I socialtjänstförvaltningens förslag till yttrande, daterat 2004-09-20, fastlogs ånyo att myndighetsutövningen i samband med utredning och fastställande av faderskap inte kan överlätas till annan myndighet eller organisation. Socialtjänstförvaltningen omnämnde samtidigt att stadsdelsförvaltningarna skulle kunna erbjuda blivande föräldrar utökad service och tillgänglighet när det gäller utredning av enkla faderskap, d.v.s. när parterna sammanbor och uppger samstämmiga uppgifter om vem som är far till barnet.

Utredning och fastställande av enkla faderskap som det fungerar i dag

Drygt hälften av alla barn som föds varje år får sina faderskap fastställda av socialnämnden. I de flesta fall bor föräldrarna tillsammans och faderskapsutredningen blir enkel och snabb. Samtliga stadsdelsnämnder tar emot blivande ogifta föräldrar för utredning och fastställande av faderskap via sina familjerättsenheter. Det är upp till de blivande föräldrarna att själva kontakta familjerätten och beställa tid om de vill påbörja utredning före barnets födelse. Mödrahälsovården informerar alltid blivande ogifta mödrar om vart de kan vända sig för att få faderskapet registrerat. Om en faderskapsutredning ej har inletts före barnets födelse, kontaktas modern brevlades så fort Skatteverket underrättat stadsdelsnämnden om det nyfödda barnet. Stadsdelsnämnderna i Enskede-Årsta och Kista handlägger alla enkla faderskapsutredningar på sina medborgarkontor. Stadsdelsnämnden i Spånga-Tensta handlägger alla enkla faderskapsutredningar på sin familjecentral. Stadsdelsnämnden i Rinkeby har nyligen inrättat en familjecentral och en utveckling av samarbetet mellan kommunen och landstinget pågår.

Mödrahälsovårdens uppdrag och intresse i förhållande till samhällets ansvar att fastställa faderskap

Mödrahälsovården bygger på frivillighet och främjas utifrån ett folkhälsoperspektiv. Mödrahälsovård är gratis för brukaren/patienten. De allra flesta blivande mödrar går på någon form av mödrahälsovård under sin graviditet. De flesta sköter kontakten med barnmorskan på egen hand, även om stora flertalet gravida kvinnor kommer tillsammans med barnafadern någon gång, oftast i samband med ultraljudskontrollen. Eftersom det råder stor social rörlighet i flertalet geografiska områden i Stockholm går blivande mödrar lika ofta till en mödrahälsovård som ligger i närheten av deras arbetsplats, som till

en mödravårdscentral i den stadsdel de själva bor i. Många gravida kvinnor väljer t.ex. Mama Mia AB eller Munkbrons mödravård.

Mödrahälsovården får inte allmänt några extra medel från landstinget för samverkan mellan mödrahälsovården och kommunen, då detta inte bedöms erforderligt, utan utföraren inom landstinget får ersättning för antalet undersökningar, kontroller och liknande. Däremot i de geografiska områden där det föreligger en social utsatthet, hälsotalen är låga och det inte råder social rörlighet, satsar landstinget extra medel inom mödrahälsovården för samverkan med kommunen som på Järvafältet i form av familjecentraler där även mödrahälsovården ingår.

Landstinget framför vikten av utförlig och aktuell information om var i de olika stadsdelarna som blivande ogifta föräldrar kan vända sig för registrering av barnets faderskap. En gemensam broschyr för hela staden föredras, men om det inte är möjligt, vore det bra med en enkel broschyr eller telefonlista från var och en av stadsdelsnämndernas familjerättsenheter, vilken lämnas över till den gravida kvinnan i samband med inskrivningen.

Överlag är beställarkontoret och barnmorskorna runt om på mödrahälsovårdscentralerna i staden kritiska till att förena socialtjänstens myndighetsutövning gällande utredning och fastställande av faderskap med landstingets uppdrag att ge medicinsk hjälp, lindring och stöd till gravida kvinnor.

Omständigheter i samband med utredning och fastställande av faderskap

Lagstiftningen syftar till att tillförsäkra barnet försörjning och arvsrätt samt betonar barnets rätt att känna till sitt genetiska ursprung och rätten till båda sina föräldrar. Ett stort antal lagar och förordningar reglerar handläggningen för utredning och fastställande av faderskap. Socialstyrelsen rekommenderar i sina föreskrifter och allmänna råd, SOSFS 2004:16, att utredaren kallar parterna till ett personligt sammanträffande och sparar en kopia av respektive parts legitimationshandling i akten. Enligt Stockholms stads riktlinjer för utredning och fastställande av faderskap ska utredaren kalla parterna till ett personligt sammanträffande och en kopia av respektive parts legitimationshandling ska sparas i akten. Utredaren behöver i och med det tillgång till SPAR (folkbokföringen) och till Paraplyet (för registrering i Stockholms stads socialregister) för att kunna utföra sina åtaganden. Vidare på blanketten för bekräftelse av faderskap ska, enligt 1 kap. 4 § föräldrabalken, två personer bevittna den blivande pappans namnteckning, och det får inte vara modern och utredaren. Dessa exempel på rättsliga och praktiska villkor för arbetet med utredning och fastställande av faderskap, påvisar att myndighetsutövning inte fungerar att förena med dels de rättsliga och praktiska omständigheterna runt om på mödravårdscentralerna i Stockholm, dels det uppdrag som mödrahälsovården har.

Slutledning

Socialtjänstförvaltningen anser att den service som stadsdelarnas familjerättsenheter, en del Medborgarkontor och Järva Familjecentraler erbjuder, är tillfredsställande. Stadsdelsnämndernas egna hemsidor skulle dock kunna utvecklas och bli tydligare med direkta hänvisningar till vart brukarna kan ringa och beställa tid. Stadsdelsnämnderna skulle också kunna vara bättre på att årligen tillhandahålla mödravårdsovården aktuella telefonlistor.

Vinsterna för de enskilda brukare förslaget handlar om, står inte i rimlig proportion till de kostnader och svårigheter det skulle orsaka för stadsdelsnämnderna och mödravårdscentralerna. Icke att förglömma i sammanhanget är att de brukare som påverkas av konceptet, endast vid enstaka tillfällen i livet behöver ha kontakt med sin stadsdelsnämnd för att registrera faderskap, varför behovet av ökad tillgänglighet inte förefaller ha någon avgörande betydelse. Socialtjänstförvaltningen föreslår att Socialtjänstnämnden åter slår fast att utredning och fastställande av faderskap är myndighetsutövning som inte kan överlåtas till annan myndighet eller organisation, och beslutar att anse uppdraget att utreda möjligheterna att registrera enkla faderskap på mödravårdscentralen såsom fullgjort.